

Landskapsstyrelsen
Landskapsdirektör Juho Savo:

25.3.2013

§ 3 Aktuella frågor

1. Landskapsplanerna fastställda

Miljöministeriet fastställde i onsdags 20.3.2013 landskapsplanerna för Loimaaregionen, Åboregionens kranskommuner, Åboland och Vakka-Suomi, vilka godkänkts av landskapsfullmäktige 10.12.2010. Då landskapsplanerna fastställdes, avslutades den första omgången av den totala landskapsplanläggningen för Egentliga Finland som varat hela 2000-talet och framskridit regionkommunvis. Besluten om fastställelse är i linje med besluten om fastställande av de tidigare landskapsplanerna för Egentliga Finland. Planerna bildar tillsammans med landskapsplanerna för Åbo stadsregion (beslut om fastställelse 23.8.2004), Saloregionen (12.11.2008) och etapplandskapsplanen för snabbjárnvägen Salo - Lojo (beslut om fastställelse 4.12.2012) helhetslandskapsplanen för Egentliga Finland.

Landskapsplanen för Egentliga Finland erbjuder ett omfattande informationspaket om landskapets särdrag och värden samt preciserar stommen för den eftersträvansvärda, hållbara region- och samhällsstrukturen, på vilken landskapets följande planeringsomgångar kommer att bygga. Miljöministeriet konstaterar de facto i sitt meddelande: "Utgångspunkten för planeringen har varit den unika naturen och det rika kulturarvet som hör till särdragen för Egentliga Finland. Landskapsplanerna styr planeringen av samhällsstrukturen på sitt område och utvecklandet av trafiksystemet ända fram till år 2013."

Över fullmäktiges beslut anfördes 19 besvär, vilka miljöministeriet till största delen avvisade. Nedan finns i sammanfattad form en specifikation över de enskilda regionkommunerna och planerna av de anteckningar i landskapsplanerna som inte har blivit fastställda. Besluten om att inte fastställa dem grundar sig på miljöministeriets laglighetsgranskning av planerna och deras beredning.

Alla planområden

- Inventeringsskyldigheter: bestämmelse om fornlämningar samt en del av den allmänna bestämmelsen), i landskapsplanen kan inte lämnas en planbestämmelse, som berör utrednings- eller inventeringsskyldighet som hänför sig till en mer detaljerad planläggning.

Loimaaregionen (tre besvär)

- Niittukulma störenhetsanteckning för minuthandeln (km-1): I strid med 9 § i MBL, de uppgjorda utredningarna stöder inte lösningen;

- RV2 anteckning om stamväg: I strid med 28 § i MBL, ej tillräckliga grunder att avvika från KM:s betänkande;

- En ny högspänningsledning på avsnittet Kallela-S:t Mårtens: Ministeriet godkänner besvär 2, i strid med 9 § i MBL, ej utredningar som stöder lösningen;

- Södra omfartsågen i Loimaa: I strid med 25 § 4 mom. i MBL, ej trafikmässiga grunder, en kommunal planlägningsfråga.

Åboregionens kranskommuner (fyra besvär)

- En ny stamfarled för småbåtar (Ominaisfjärden - Nådendal): ministeriet godkänner besvär 1, i strid med 9 § i MBL, bristfällig utredning om konsekvenserna.

Åboland (sex besvär)

- Gyltö område för vindkraftsproduktion (en 802): i strid med 24 § 2 mom. i MBL, VAT landets försvar, i strid med 9 § i MBL i fråga om bristfällig bedömning av radarkonsekvenserna;

- Örö nya farled för handelssjöfart: Ministeriet godkänner delvis besvär 5, i strid med 9 § i MBL, bristfällig utredning av konsekvenserna, § 197 1 mom. i MBL /i strid med 65 § i NSL i fråga om bristfällig bedömning av Natura-konsekvenserna¹;

- En ny stamfarled för småbåtar (Ominaisfjärden - Npdendal): ministeriet godkänner besvär 1, i strid med 9 § i MBL, bristfällig utredning om konsekvenserna.

Vakka-Suomi (nio besvär)

- Reila skjut- och övningsområde och dess bullerområde: ministeriet godkänner delvis besvaren 1-6, fullmäktiges beslut om godkännande riktigt, men efter försvarsministeriets beslut om att avstå från det finns det inte längre grunder enligt 28 § i MBL för att fastställa anteckningen om bullerområde;

- Letala C-området på södra sidan av riksväg 8: i strid med 9 § i MBL (28 § 3 mom. , 24 § 2 mom.) ej tillräckliga utredningar som motiverar utvidgningsområdet för tätortsfunktionerna;

- Iso-Hailus och KIRSTA områden för vindkraftsproduktion (en 004, en 005): ministeriet godkänner besvär 7, i strid med 9§ i MBL/ i strid med 28 § i MBL i fråga om bristfälliga bedömningar av konsekvenser som riktar sig mot naturvärdena och rekreationen.

Vidare företog miljöministeriet tekniska korrigeringar av rättelsenatur i anteckningarna i plankartan samt en smärre ändring angående bullerområdesanteckningar (LS 19.11.2012 under § 194). Anvisning för den fortsatta planeringen av kommande revideringar av landskapsplanen lämnades angående det byggda kulturarvet i Åboland, bedömningen av konsekvenserna för stamfarleden för småbåtar, vilken inte fastställdes, den framtida markanvändningen för Reila skjut- och övningsområde, ekologiska förbindelser och naturvärden.

Viktigare än de icke-fastställda anteckningarna är det att granska den nu fastställda helheten och de utgångspunkter som lämnas av den, för en kommande revidering av landskapsplanen, vars centrala uppgift kommer att vara en styrning och dimensionering av placeringen för minuthandeln enligt den skärpta MBL. Det är värt att beakta att miljöministeriet fastställde den allmänna bestämmelsen som styr dimensioneringen av minuthandeln: "På planområdena kan med stöd av generalplaneringen och utredningarna för handelns servicenät genomföra en lokalt betydande storenhet för detaljhandeln eller koncentration för detaljhandeln, vilkas sammanlagda våningsyta i regionkommuncentrumen² och i den funktionella Åbo stadsregionen är högst 6 000 vån.-m², i övriga kommuner 3 000 vån.-m²." Denna precisering av den undre gränsen för betydande detaljhandel kommer att vara en utgångspunkt för nästa plan och ökar redan nu avsevärt möjligheterna för kommunplanläggningen och delegerar till denna del delvis behörigheten och ansvaret från landskapets förbund till kommunerna. Dessutom gav besluten om fastställelse linjerna för flera planlösningar, om vilka det under beredningen emellanåt fördes t.o.m. livlig diskussion (bl.a. Nagu-Pargas, vindkraft).

Planeringen av landskapet och landskapsplanläggningen är en kontinuerlig process. De följande, både pågående landskapsplanerna och de som är under beredning kommer att till sin karaktär vara mer strategiska, tematiska etappplansplaner som utnyttjar och kompletterar helhetslandskapsplanernas omgång med grundläggande utredningar och dragna linjer. Den första, etappplansplanen för bansträckningen Salo - Lojo fastställdes redan senast i december. Etappplansplanen för fastlandsområdets och kustens vindkraft ska komma till behandling för godkännande till landskapsstyrelsen i april och vidare till sommarens landskapsfullmäktige. I samma fullmäktige torde det fattas ett officiellt beslut om att inleda etappplansplanen för tätorternas markanvändning, service och trafik, vilken täcker hela landskapet.

Miljöministeriets information och länkar till besluten om fastställelse

² Regionkommuncentrumen för planområdena är Loimaa, Pargas och Nystad. Bland planområdenas kommuner hör Masku kommun till den funktionella Åbo stadsregionen.

EU redan med 9 miljoner euros betalningsrest till Egentliga Finlands förbund; Man har tvingats stoppa utbetalningarna för projekt - utbetalningsansökningarna ligger hos Kommissionen

I förbundet har man varit nödsakad att stoppa utbetalningarna inom Central Baltic INTERREG IV A 2007 - 2013 - programmets utbetalningar till projekten, eftersom man inte har fått de pengar man sökt från Kommissionen. Programmet söker med jämna mellanrum med utbetalningsansökningar pengar från Kommissionen, med vilka programmet för sin del täcker utbetalningsansökningarna för sina projekt.

I detta nu väntar tre utbetalningsansökningar hos Kommissionen, bland vilka den äldsta är sända för fyra månader sedan. Behandlingen av utbetalningsansökningarna borde inte ta längre än två månader.

Eftersom programmet inte efter hösten 2012 har fått sina pengar som det sökt hos Kommissionen, kan utbetalningar inte göras för projekten i detta nu. Egentliga Finlands förbund, som verkar som förvaltningsmyndighet för programmet, har utövat påtryckning hos Kommissionen och krävt att de fördröjda utbetalningsansökningarna omedelbart ska utbetalas. Då betalningsrörelsen avstannat försvåras genomförandet av såväl projekten som t.o.m. hela programmet avsevärt.

Saken är en allvarlig signal om att det finns problem i betalningsrörelsen av medlemsavgifterna för de EU-länder som befinner sig i ekonomiska svårigheter. Samma problem har redan tidigare mött inom de europeiska samarbetsorganisationernas ekonomi (t.ex. AER och CPMR), där i synnerhet Medelhavsländernas betalningsrörelse av medlemsavgifterna inte fungerat som avtalat.

Den avstannade betalningsrörelsen för Kommissionen kastar en allvarlig skugga även över beredningen av nästa programperiod 2014 - 2020. Det nya programmet bereds som bäst under ledning av Egentliga Finlands förbund.

3. Budgetmanglingens beslut tryggar starten för de projekt som upptagits i den trafikpolitiska redogörelsen

Landets regering beslutade trygga att de pågående trafikprojekten effektivt genomförs och att inleda de projekt som upptagits i den trafikpolitiska redogörelsen. Det omtvistade och omprövade projektet med förbindelseavsnittet på riksväg 8 på 100 milj. euro får förverkligas. Projekteringen av fyra körfält på sträckan Reso - Masku håller just

på att komma i gång. Utifrån detta får man börja bygga senast i början av nästa år. För finansieringen behövs ännu ett beslut i nästa tilläggsbudget. Där blir klarnar det också över hur många år byggande utsträcks i tiden.

Bland de andra i rapporten upptagna projekten som nu inleds hänför sig en andel på 5 milj. euro till MAL-projekthelheten (markanvändning, boende, trafik). De aktuella projekten är små åtgärder som förläggs till Åbos strukturmodellområde, vilka främjar speciellt förutsättningarna för kollektivtrafiken, gåendet och cyklandet samt trafiksäkerheten. De projekt som ska genomföras har programmerats i landskapet tillsammans med kommunerna.

Vid manglingen kom man överens om en finansiering på 55 milj. euro under ramperioden för vägnätets kondition, då dimensionerna och massorna för det tunga transportmaterialet höjs i vägtrafiken. Av detta allokeras för vårt landskap högst endast för reparation av någon enstaka bro i vägnätet på lägre nivå och för att förbättra väginformationen (trafikmärken). De projekt som ingår i denna helhet programmeras senare genom Trafikverkets försorg.

Det återstår att se om den satsning på 100 milj. euro i LNG-infrastrukturen vilket regeringen beslutat, kommer att hänföras till förmån för vårt landskap. Den planerade LNG-importterminal som planerats i Pansio är ett ypperligt objekt för detta!

4. Förslaget av arbetsgruppen med utredningsperson blev färdigt, från rambudgetmanglingen de fortsatta linjerna för reformen av social- och hälsovården. Blev det klart?

Den arbetsgrupp med utredningsman som begrundat hur social- och hälsovården ska ordnas fick sitt förslag om servicestrukturen av social- och hälsovården färdigt. Arbetsgruppen med utredningsman föreslog att ansvaret för att ordna social- och hälsovården ska överföras från kommunerna till områden för social- och hälsovården, av vilka 34 stycken ska inrättas i Finland. Enligt förslaget skulle största delen av dem i framtiden verka enligt ansvarskommunmodellen. Man föreslår att utöver områdena för social- och hälsovårdsområdena det ska inrättas fem specialansvarsområden för social- och hälsoomsorgen. Universitetssjukhusen skulle alltså ansvar för produktionen av den mest krävande vården.

Enligt arbetsgruppen med utredningsman skulle det bildas tre områden för social- och hälsovården i Egentliga Finland: Social- och hälsovårdsområdet för Åbo, Salo samt ett som bildas av Kimitoön och Pargas. Letala och Pyhärinta skulle i fortsättningen höra till ett social- och hälsovårdsområde som byggs kring Raumo och Somero till ett social- och hälsovårdsområde som inrättas kring Forssa. I Egentliga Finland skulle folkmängden och bärkraften för social- och hälsovårdsområdena variera betydligt, från det skärgårdsområde som bildas av Kimitoön och Pargas med 23 000 invånare till Åbos social- och hälsovårdsområde som bildas av 22 kommuner med inemot 370 000 invånare.

Regeringen drog i rambudgetmanglingen upp linjerna för den fortsatta beredningen av social- och hälsovårdsreformen och hur servicen ska ordnas för kommuner av olika storlek på ett sätt som avviker från förslaget av arbetsgruppen med utredningsman. Enligt riktlinjerna ska en kommun med mindre än 20 000 invånare ha finansieringsansvaret för sina invånares social- och hälsovårdstjänster, men inte ett självständigt ansvar för att ordna social- och hälsovården. Kommunen ska i regel höra till det social- och hälsovårdsområde som administreras med ansvarskommunmodellen och som förmår ordna tjänsterna på en bred basnivå.

I enlighet med rambudgetmanglingen stadgas rätten för kommuner med minst 20 000-50 000 invånare att ordna social- och hälsovårdens tjänster på basnivå, men för att trygga tillgången till andra social- och hälsovårdstjänster ska kommunen höra till ett social- och hälsovårdsområde. Kommunerna med minst cirka 50 000 invånare kan också ordna tjänsterna på bred basnivå. I varje fall ordnas social- och hälsovårdstjänsterna på omfattande basnivå

(specialsjukvården och krävande socialservice) i framtiden så att en social- och hälsovårdsintegration säkras. Enligt rambudgetmanglingens riktlinjer kommer de nuvarande kretssjukhusen att utnyttjas inom serviceproduktionen.

Den debatt som fortsatt har redan på några dagar visat att det inte enligt dessa riktlinjen uppstått något slags samförstånd om en modell för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna bättre än i dag!

4. Rambudgetmanglingen drog upp riktlinjer om tidtabellen för kommunreformen

I rambudgetmanglingen drog man också upp riktlinjer för tidtabellen för kommunreformen. Kommunstrukturlagen föreläggs riksdagen i början av april sålunda att lagen kan träda i kraft fr.o.m. 1.7.2013. Staten bereder sig på att tillsätta särskilda kommunindelingsutredare (12) för de största stadsregionerna under 2013, och kommunerna ska göra utredningarna och fatta besluten enligt lagen före 1.7.2014.

I rambudgetmanglingen drog man också upp andra linjer som påverkar kommunreformen. Under åren 2014-2017 genomförs ett handlingsprogram, med vilket de skyldigheter som bestämts för kommunerna på grundval av lagstadgade uppgifter ska minskas. Närdemokratin utvecklas för sin del inom projektet Kommuninvånarna i centrum (Kuntalaiset keskiöön) under år 2013 och 2014, och därtill startas ett utvecklingsprojekt för närservice.

Kommunerna lämnade för 3 veckor sedan sina egna utlåtanden om hur reformen främjas i frågan om den planerade kommunreformen. Som bekant avvisade största delen av kommunerna i sina utlåtanden reformens innehåll. När man nu granskar saken på finansministeriets webbsidor så hittar man en rubrik, som gläder sig över att nästan hälften av medborgarna är bosatta i kommuner som ställer sig positivt till reformen.

5. Egentliga Finland med i intelligent specialisering - på Smart Specialisation plattformen

Egentliga Finland har godkänts med på Europeiska unionens plattform för intelligent specialisering. Strategierna i fråga är ett sätt för Europeiska kommissionen att skapa ekonomisk tillväxt under rådande ekonomiska kris i dag. I praktiken innebär detta att områdets styrkor ska kunna identifieras mera effektivt än tidigare och att åtgärderna inriktas på färre utvecklingsobjekt. Intelligent specialisering (Smart Specialisation) avser att områdets internationellt betydande konkurrensfördelar och kompetens framhävs. Målet är att förstärka de regionala innovationssystemen på så sätt att regionekonomin förstärks. En intelligent specialisering för områdena är ett koncept som förekommer starkt både i samband med EU:s kohesions- och forsknings- och innovationspolitik 2014-2020 och den är en del av flaggskeppet för EU:s tillväxtstrategi 2020 den s.k. innovationsunionen.

Eftersom strategierna för intelligent specialisering kan byggas upp på de existerande - eller under beredning varande - regionala innovations- och konkurrenskraftsstrategierna, är det viktigt att inrymma konceptet för intelligent specialisering i ett så tidigt skede som möjligt i utvecklingsprocesser som hänför sig till att förstärka innovationsmiljön och konkurrenskraften för Åbo/Egentliga Finlands område och i det förberedande arbete som är förenat med dem.

Nyttan med att vara med på den intelligenta specialiseringens plattform är bland annat att få komma med i bland annat i de internationella nätverken, en bättre konkurrenskraft direkt i den finansiering som söks från EU och att få aktuell innovationsinformation från EU och andra områden som är med.

Med i nätverket för intelligent specialisering i Egentliga Finland är:

Turku Science Park, Egentliga Finlands förbund. Åbo universitet, Åbo Akademi. Åbo yrkeshögskola, Koneteknologiakeskus Turku, ELY-centralen för Egentliga Finland, Åboregionens utvecklingscentral, Loimaan seutukunnan kehittämiskeskus och Ukipolis.